

**Anexa 4 –TEMATICA EXAMENELOR DE LICENȚĂ / DIPLOMĂ
– ÎNVĂȚĂMÂNT CU FRECVENȚĂ**

(SESIUNEA IULIE, SEPTEMBRIE 2024, FEBRUARIE 2025)

FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ

Specializarea TEOLOGIE ORTODOXĂ PASTORALĂ

Examenul de Licență constă din doua probe, respectiv:

1. **Proba scrisă** din cunoștințe generale de bază, susținuta din *Teologie Dogmatică*, obligatorie, și **o probă la alegere** din *Teologie Istorică*, *Teologie Biblică*, *Teologie Sistematică* sau *Teologie Practică*
2. **Susținerea Lucrării de Licență** – oral

A. TEMATICA PROBEI GENERALE DE CUNOȘTINȚE DE BAZĂ – examen scris

TEOLOGIE DOGMATICĂ (OBLIGATORIE)

1. **REVELAȚIA – FUNDAMENTUL DOGMELOR ȘI AL DOGMATICII ORTODOXE;**
2. **CUNOAȘTEREA LUI DUMNEZEU;**
3. **DUMNEZEU – SFÂNTA TREIME ÎN CREDINȚA BISERICII. FILIOQUE ȘI CONSECINȚELE ISTORICO-DOGMATICE ALE UNEI CONTROVERSE;**
4. **BISERICA - TRUPUL LUI HRISTOS ÎN DUHUL SFÂNT. ÎNSUȘIRILE BISERICII ȘI SEMNIFICAȚIA LOR SOTERIOLOGICĂ ȘI TEOLOGICO-MISIONARĂ;**
5. **PROVIDENȚA DIVINĂ, OBIECȚILE ÎMPOTRIVA EI ȘI RĂSPUNSURILE LA ACESTE OBIECȚII;**
6. **PERSOANA MÂNTUITORULUI, UNICUL DUMNEZEU-OM ȘI UNICUL OM-DUMNEZEU. FAȚA „UMANĂ” ȘI TOTUȘI ETERNĂ A LUI DUMNEZEU, UNICA PERSOANĂ IMPERATIVĂ PENTRU UMANITATE;**
7. **ÎNVIEREA ȘI ÎNĂLȚAREA DOMNULUI. RAPORTUL LOR CU ISTORIA ȘI EFICIENȚA LOR ONTOLOGICĂ;**
8. **CONDIȚIILE MÂNTUIRII SUBIECTIVE;**
9. **SEMNIFICAȚIA PREACINSTIRII MAICII DOMNULUI;**
10. **SFINTELE TAINЕ - MIJLOACE PRIN CARE SE REALIZEAZĂ COMUNIUNEA OMULUI CU DUMNEZEU ÎN BISERICĂ. BAZA HRISTOLOGICĂ A TAINELOR.**

BIBLIOGRAFIE:

- ȘTEFAN BUCHIU (coordonator), *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Vol. 1, Manual pentru Facultățile de Teologie Ortodoxă, Editura Basilica, București 2017.
- PAUL EVDOKIMOV, *Cunoașterea lui Dumnezeu*, București, 1995; 1998.
- GEORGE REMETE, *Dogmatica Ortodoxă*, ediția a III-a, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2000; ediția a VI-a, 2016.
- GEORGE REMETE, *Sfintele Taine în contextul dialogului ortodox-luteran*, Alba Iulia, 2009.
- DUMITRU STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, II, III, București, 1978.
- DUMITRU STĂNILOAE, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*, Sibiu, 1943.
- DUMITRU STĂNILOAE, *Sfânta Treime sau la început a fost iubirea*, București, 1994.

B. Subiectele pentru: TEOLOGIE ISTORICĂ – examen scris

ISTORIA BISERICII ORTODOXE ROMÂNE

1. Teologia daco-romană – sec. IV-VI

BIBLIOGRAFIE:

- MIRCEA PĂCURARIU, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. I-III, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1992-1997 (capitolele aferente).
- MIHAIL DIACONESCU, *Istoria literaturii dacoromane*, București, Editura Alcor Edimpex, 1999.
- IOAN G. COMAN, *Scriitori bisericești din epoca străromână*, București, EIBMBOR, 1979.

2. Dezbinarea Bisericii Ortodoxe din Transilvania – 1698-1701

BIBLIOGRAFIE:

- SILVIU DRAGOMIR, *Istoria dezrobirii religioase a românilor din Ardeal în secolul XVIII*, Ediție îngrijită, studiu introductiv și note de arhimandrit Emanuil Rus, Cluj-Napoca, Editura Dacia, 2002.
- SILVIU DRAGOMIR, *Românii din Transilvania și Unirea cu Biserica Romei. Documente apocrife privitoare la începuturile unirii cu catolicismul roman (1697-1701)* în “Biserica Ortodoxă Română”, nr. 9-10, sept.-oct. 1962, republicat în extras de Editura Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Vadului, Feleacului și Clujului, Cluj, 1990.
- MIRCEA PĂCURARIU, *Uniația în Transilvania în trecut și astăzi*, Sibiu, Editura Mitropoliei Ardealului, 1994.

ISTORIA BISERICESCĂ UNIVERSALĂ

3. Teologia trinitară în preocupările Sfinților Părinți și ale Sinoadelor Ecumenice din secolul al IV-lea

4. Teologia hristologică în preocupările Sfinților Părinți și ale Sinoadelor Ecumenice derulate între sec. V-VIII

BIBLIOGRAFIE:

- NICOLAE CHIFĂR, *Istoria creștinismului*, vol. 2, Iași, Editura Trinitas, 2000.
- IOAN G. COMAN, *Și Cuvântul trup S-a făcut*, Timișoara, Editura Mitropoliei Banatului, 1993.
- PAUL L. GAVRILYUK, *Pătımirea Dumnezeuului nepătımitor, dialecticile gândirii patristice*, Iași, Editura Doxologia, 2013.
- CHRISTOPH SCHÖNBORN, *Die Christus-Ikone. Eine theologische Hinführung*, Novalis Verlag, 1984, traducere în limba română *Icoana lui Hristos, o introducere teologică*, București, Editura Anastasia, 1996.

ISTORIA ȘI SPIRITUALITATEA BIZANȚULUI

5. Epoca lui Iustinian I (518-565)

BIBLIOGRAFIE:

- NICOLAE BĂNESCU, „Împăratul Justinian I (527-565)”, în *Mitropolia Olteniei*, anul XIV, 1962, nr. 1-2 (ianuarie-februarie), p. 13-22.
- ASTERIOS GEROSTERGIOS, *Iustinian cel Mare. Sfânt și Împărat*, traducere din limba engleză de Ovidiu Ioan, București, Editura Sophia, 2004.
- ALEXANDER ALEXANDROVITSCH VASILIEV, *Istoria Imperiului Bizantin*, traducere și note de Ionuț-Alexandru Tudorie, Vasile-Adrian Carabă, Sebastian-Laurențiu Nazăru, studiu introductiv de Ionuț-Alexandru Tudorie, Iași, Editura Polirom, 2010, p. 163-214.

6. Instituțiile Imperiului Bizantin (curtea imperială, armata, patriarhia)

BIBLIOGRAFIE:

- OVIDIU DRÎMBA, *Istoria culturii și civilizație*, vol. 2, București, Editura Științifică și Enciclopedică, 1987, capitolele: „Cultura și civilizația bizantină” – „Organizarea politică. Împăratul. Senatul”, p. 148-151, „Organizarea administrativă”, p. 153-155; „Armata”, p. 155-158. Se poate consulta și ediția mai nouă, apărută la Editura Saeculum I. O.
- CHARLES DIEHL, *Figuri bizantine*, vol. I: *Marile probleme ale istoriei bizantine*, traducere de Ileana Zară, prefață și tabel cronologic de Dan Zamfirescu, București, Editura pentru Literatură, 1969, cap. V: „Problema politică”, p. 48-55; cap. VII: „Problema militară”, p. 66-78.
- LIVIU BORCEA, *Bisericile Ortodoxe Răsăritene până la 1453. Repere istorice*, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2006.

PATROLOGIE

7. Slujirea preoțească după Sf. Ioan Gură de Aur (Hrisostom) și Sf. Grigorie cel Mare (Dialogul)

BIBLIOGRAFIE:

- SF. IOAN GURĂ DE AUR, *Tratatul despre preoție și Omilia rostită când a fost hirotonit preot*, în vol. SFÂNTUL IOAN GURĂ DE AUR / SFÂNTUL GRIGORIE DIN NAZIANZ / SFÂNTUL EFREM SIRUL, *Despre preoție*, traducere, introducere și note de D. Fecioru, București, Editura *Σοφία* / Editura Biserica Ortodoxă Română, 2004, p. 23-205.
- GRIGORIE CEL MARE (DIALOGUL), *Cartea regulei pastorale*, traducere, note și comentariu de Alexandru Moisiu, Centrul Mitropolitan, Sibiu, 1987.
- ALEXANDRU MOISIU, „Sfântul Grigorie cel Mare îndrumător al vieții preoțești”, în rev. *Studii Teologice*, nr. 9-10/1958, p. 523-531.

8. Antropologia teologică la Sf. Grigorie al Nyssei, Sf. Maxim Mărturisitorul, Fer. Augustin și Sf. Fotie cel Mare, patriarhul Constantinopolului

BIBLIOGRAFIE:

- VASILE RADUCĂ, *Antropologia Sfântului Grigorie de Nyssa. Căderea în păcat și restaurarea omului*, București, EIBMBOR, 1996.
- LARS THUNBERG, *Omul și Cosmosul în viziunea Sfântului Maxim Mărturisitorul*, trad. din engleză de Remus Rus, postfață de Dumitru Popescu, București, EIBMBOR, 1999.

- LARS THUNBERG., *Antropologia teologică a Sfântului Maxim Mărturisitorul. Microcosmos și mediator*, trad. din limba engleză de Anca Popescu, București, Editura Σοφία, 2005 (în acest volum sunt prezentate și elemente de antropologie teologică la Fer. Augustin).
- LUCIAN-DUMITRU COLDA, *Patriarhul Fotie cel Mare al Constantinopolului: Contribuții la dezvoltarea teologiei. O analiză a Mariologiei din perspectiva hristologic-antropologică a învățaturii despre păcatul strămoșesc*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2012.

9. Triadologia Părinților Capadocieni: Sf. Vasile cel Mare, Sf. Grigorie Teologul (din Nazianz) și Sf. Grigorie al Nyssei

BIBLIOGRAFIE:

- SF. VASILE CEL MARE, *Epistolele și Despre Duhul Sfânt*, în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 12, trad. note și comentarii de Constantin Cornișescu și Teodor Bodogae, București, EIBMBOR, 1988.
- IOAN G. COMAN, „Elementele demonstrației în tratatul «Despre Sfântul Duh» al Sfântului Vasile cel Mare”, în *Studii Teologice*, nr. 5-6/1964, p. 275- 302.
- SF. GRIGORIE DE NAZIANZ, *Cele cinci cuvântări teologice*, trad. din lb. greacă, introducere și note de Dumitru Stăniloae, București, Editura Anastasia, 1993.
- M(IHAI) P(OPESCU), „Învățătura lui Grigore de Nazianz despre Trinitate”, în *Biserica Ortodoxă Română*, nr. 10/(1903-)1904, p. 1145-1156; nr. 8/1905(-1906), p. 893-898.
- CONSTANTIN VOICU / LUCIAN-DUMITRU COLDA, *Patrologie*, vol. II, lucrare publicată cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ed. a 2-a, rev., București, Basilica, 2015.

10. Triadologie, theognosie și ierarhie la Sf. Dionisie Pseudo-Areopagitul

BIBLIOGRAFIE:

- SF. DIONISIE AREOPAGITUL, *Opere complete și Scoliiile Sfântului Maxim Mărturisitorul*, traducere, introducere și note de Dumitru Stăniloae, ediție îngrijită de Constanța Costea, București, Editura Paideia, 1996.
- ANDREW LOUTH, *Dionisie Areopagitul. O introducere*, în românește de Sebastian Moldovan, studiu introductiv de Ioan I. Ică jr., Sibiu, Editura Deisis, 1997.
- ALEXANDER GOLITZIN, *Dionisie Areopagitul mistagogul – o lectură monahală*, traducere de ieromonah Nectarie (Dărăban), Sibiu, Editura Deisis, 2015.
- CONSTANTIN VOICU / LUCIAN-DUMITRU COLDA, *Patrologie*, vol. III, lucrare publicată cu binecuvântarea Preafericitului Părinte Daniel, patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, ed. a 2-a, revizuită, București, Editura Basilica, 2015.

C. Subiectele pentru: TEOLOGIE SISTEMATICĂ – examen scris

TEOLOGIE MORALĂ:

- 1. Legea pozitivă: prezentarea generală a legii morale a Vechiului și Noului Testament**
- 2. Păcatele de moarte în lumina moralei creștine: împărțire și prezentare generală**
- 3. Familia creștină: tendințe ideologice și provocări etice în contextul social actual**

BIBLIOGRAFIE:

1. NICOLAE MLADIN / OREST BUCEVSCHI / CONSTANTIN PAVEL / IOAN ZĂGREAN, *Teologia morală ortodoxă*, vol. I, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2003, p. 116-153, 419-445.
2. NICOLAE MLADIN / OREST BUCEVSCHI / CONSTANTIN PAVEL / IOAN ZĂGREAN, *Teologia morală ortodoxă*, vol. II, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2003, p. 285-299.
3. GEORGIOS MANTZARIDIS, *Morala creștină*, trad. Cornel Constantin Coman, București, Edit. Bizantină, 2006, p. 47-57, 289-327.
4. GHEORGHE POPA, *Introducere în teologia morală – principii și concepte generale*, Iași, Edit. Trinitas, 2003, p. 83-105, 197-214.
5. OLIVIU PETRU BOTOI, „Viața conjugală și nașterea copiilor în familia contemporană. Câteva considerații de natură morală”, în OLIVIU BOTOI / RĂZVAN BRUDIU (editori), *Educația creștină într-o cultură pluralistă. Cum creștem copiii în lumea de azi*, Vol. II, Referatele Simpozionului Internațional de Știință, Teologie și Artă (ISSTA 2020), Alba Iulia – Stockholm, Edit. Reîntregirea – Felicitas, 2020, p. 319-349.

MISIOLOGIE ORTODOXĂ

4. Evanghelizarea sau propovăduirea Evangheliei

BIBLIOGRAFIE:

- MIHAI HIMCINSCHI, *Mărturia ca aspect misionar*, Curs de Misiologie Ortodoxă, Semestrul I, pentru uz intern, 2019, p. 25-32.
- ION BRIA, *Mergi în pace! Perspective ortodoxe în misiune*, vezi capitolul despre „Vestea cea bună și mărturia evanghelică”, trad. Ana Simona Tuhuț, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2015, p. 55-66.

5. Biserica Ortodoxă și angajamentul ecumenic

BIBLIOGRAFIE:

- RĂZVAN PORUMB, „Biserica Ortodoxă și angajamentul ecumenic – câteva reflecții pentru viitor”, în *Biserica Ortodoxă și provocările viitorului*, Mihai Himcinschi și Răzvan Brudiu (eds.), Alba Iulia/Cluj-Napoca, Edit. Reîntregirea/Aeternitas/Presa Universitară Clujeană, 2020, p. 375-390.
- † NIFON MIHĂIȚĂ, *Teologie, Cultură și Dialog Inter-Religios în misiunea Bisericii*, vezi capitolul II.3 intitulat „Aspecte teologice, misionare și ecumenice ortodoxe”, Târgoviște, Edit. Valahia University Press, 2014, p. 133-146.

6. Căsătoriile mixte în contextul misionar și pastoral actual al Bisericii Ortodoxe

BIBLIOGRAFIE:

- RĂZVAN BRUDIU, „Căsătoriile mixte în contextul misionar și pastoral actual al Bisericii Ortodoxe”, în *Biserica Ortodoxă și provocările viitorului*, Mihai Himcinschi și Răzvan Brudiu (eds.), Alba Iulia/Cluj-Napoca, Edit. Reîntregirea/Aeternitas/Presa Universitară Clujeană, 2020, p. 463-494.
- IOAN COZMA, „Căsătoriile mixte în teoria și practica Bisericii Ortodoxe”, în *Altarul Reîntregirii*, Alba Iulia, Edit. Reîntregirea, 2/2010, p.147-166.

ISTORIA ȘI FILOZOFIA RELIGIILOR

7. Islamul ca religie și fenomen politic

8. Iudaismul din perspectiva unei abordări comparate

BIBLIOGRAFIE:

- EMIL JURCAN, *Lumea religioasă contemporană*, Edit. Reîntregirea, Alba Iulia, 2004
- JEAN DELUMEAU, *Religiile lumii*, ed. Humanitas, București, 1996.
- PHILIPPE GAUDIN, *Marile religii*, Edit. Orizonturi și Edit. Lider, București, 1996.

D. Subiectele pentru: TEOLOGIE BIBLICĂ – examen scris

VECHIUL TESTAMENT

1. **Canonicitatea și inspirația cărților Vechiului Testament**
2. **Traducerile românești ale Sfintei Scripturi**
3. **Unitatea Pentateuhului**
4. **Istoria regalității: David și Solomon**
5. **Profețiile mesianice ale profeților mari ai Vechiului Testament.**

BIBLIOGRAFIE:

- * * *Studiul Vechiului Testament*, București, EIBMBOR, 1985.
- H. HOPFE, „Canonicitate”, în *Supplement au Dictionnaire de la Bible*, vol. I, col. 1022-1045.
- NICOLAE NEAGA, „Ortodoxia și Vechiul Testament”, în *Mitropolia Banatului*, nr. 7-8/1962.
- VLADIMIR PRELIPCEANU, „Inspirația Sf. Scripturi”, în *Ortodoxia*, nr. 4/1962.
- GRIGORE T. MARCU, „Sf. Scriptură în românește”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 11-12/1958.
- SAMUEL J. SCHULTZ, *Călătorie prin Vechiul Testament*, Oradea, 2001.
- ALFRED HĂRLĂOANU, *Istoria biblică*, București, 1995.
- DUMITRU ABRUDAN, „Profeții și rolul lor în istoria mântuirii”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 3-4/1983, p.139-149.
- NICOLAE NEAGA, „David și epoca sa”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 5-6/1958, p. 357-370.
- NICOLAE NEAGA, „Solomon și epoca sa”, în *Mitropolia Ardealului*, nr. 9-10/1958, p. 693-703.
- EUGEN PENTIUC, „Actualitatea mesajului profetic veterotestamentar”, în *Glasul Bisericii*, nr. 6-8/1983, p. 380-390.
- JOHN BOWKER, *Le grand Livre de la Bible*, Paris, Ed. Du Cerf, București, 1997.

NOUL TESTAMENT

1. **Sensul sintagmei „Noul Testament”; Sensurile cuvântului „Evanghelie”.**
2. **Evanghelia după Matei – „Evanghelia împlinirii”; Planul general al Evangheliei după Matei; Motive teologice cuprinse în Evanghelia după Matei.**
3. **Evanghelia după Marcu – „Evanghelia paradoxului mesianic”; Planul general al Evangheliei după Marcu; Motive teologice cuprinse în Evanghelia după Marcu.**
4. **Sfântul Apostol Pavel: biografia și activitatea misionară.**
5. **Mesajul teologic al Apocalipsei: interpretarea istoriei umane în lumina Revelației dumnezeiești; adunarea liturgică: destinatarul activ al mesajului Apocalipsei.**

BIBLIOGRAFIE:

- Suport de curs
- *Studiul Noului Testament. Introducere Generală. Evangheliile după Matei și Marcu*, București, Editura Basilica, 2022.
- ALEXANDRU MOLDOVAN, *Propedeutică la Sfintele Evanghelii*. Alba Iulia, Reîntregirea, 2022.
- STELIAN TOFANĂ, *Introducere în Studiul Noului Testament, Text și Canon*.
- *Epoca Noului Testament*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2000.
- STELIAN TOFANĂ, *Introducere în Studiul Noului Testament, Evangheliile după Matei și Marcu. Documentul Quelle*, Cluj-Napoca, Presa Universitară Clujeană, 2002.
- „«Saul - care se numeste Pavel» – apostolul evreu al ne-evreilor», în *Studii Teologice*, nr. 2/2010, p. 31-67.

E. Subiectele pentru: TEOLOGIE PRACTICĂ* – examen scris

TEOLOGIE LITURGICĂ

1) Sfânta și dumnezeiasca Liturghie. Istorie și teologie

BIBLIOGRAFIE:

- KARL CHRISTIAN FELMY, *De la Cina cea De Taină la Dumnezeiasca Liturghie a Bisericii Ortodoxe*, Sibiu, Edit. Deisis, 2004.
- PETRU PRUTEANU, *Liturghia ortodoxă, istorie și actualitate*, București, ed. Sophia, 2013.
- ALEXANDRU SCHMEMANN, *Euharistia, taina împărăției*, București, Edit. Anastasia, 1993.
Sinteza tematică oferită de titularul catedrei.

2) Taina Sfântului Maslu. Istorie și teologie

BIBLIOGRAFIE:

- PAUL MEYENDORFF, *Taina Sfântului Maslu*, trad. din lb. engl. C. Login, Cluj-Napoca, Edit. Renașterea, 2011.
- PETRU PRUTEANU, *Sfântul Maslu și alte slujbe de vindecare*, București, ed. Sophia, 2016.
- DUMITRU A. VANCA, „Public și particular, personal și eclezial în taina sfântului maslu”, (Simpozionul științific „2012 – Anul Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor”, Galați, 16-17 martie, 2012), în *Teologie și Educație la Dunărea de Jos*, vol. XI, 2012, Galați, Edit. Arhiepiscopiei Dunării de Jos, p. 257-271.
- Sinteza tematică oferită de titularul catedrei.

TEOLOGIE PASTORALĂ

3) Viața interioară a preotului – „motor” al lucrării pastorale

4) Vocația și „chemarea” pentru preoție în epoca crizei de motivație

BIBLIOGRAFIE:

† GURIE GEORGIU, *Teologie Pastorală: Curs pe CD în Biblioteca FTO* (Cota în catalogul on-line al bibliotecii: CD 402)

MUZICĂ BISERICĂȘCĂ ȘI RITUAL

* Temele vor fi însoțite de un material scris de aproximativ 7000 cuvinte (10-12 pagini) însoțit de bibliografia eferentă (nu mai mult de 4-5 lucrări).

- 5) **Cultivarea cântării ortodoxe în condiții pluriconfesionale și multiculturale**
6) **Combaterea inovațiilor în recitativul liturgic**

BIBLIOGRAFIE:

- VASILE GRĂJDIAN, *Elemente de cântare bisericească și tipic*, Sibiu, 2002.
- PETRE VINTILESCU, *Poezia innografică din cărțile de ritual și cântarea bisericească*, București, 1937.
- CIOBANU GHEORGHE, *Muzica bisericească la români*, în CIOBANU GHEORGHE, „*Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*” vol. I, București, 1974.

OMILETICĂ – CATEHETICĂ

- 7) **Cherigma și mistagogia – Predica misionară și cateheza în primele veacuri creștine**
8) **Taina Cuvântului și propovăduirea liturgică**

BIBLIOGRAFIE:

1. SF. CHIRIL AL IERUSALIMULUI, *Cateheze*, București, EIBMBOR, 2003.
2. COSTACHE GRIGORAȘI, *Mergând învățați toate neamurile*, Iași, Editura Trinitas, 2003.
3. COSTACHE GRIGORAȘI, *Cherigma apostolilor*, Iași, Editura Trinitas, 2000.
4. ALEXANDER SCHEMAN, *Euharistia, Taina Împărăției*, București, Editura Anastasia, 1993.
5. RAFAIL NOICA, *Cultura Duhului*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2002.

DREPT BISERICESC

- 9) **Bunurile bisericești – tentația vremurilor moderne**
10) **Normelor canonice în Biserica Ortodoxă Română, între normalitate și obligativitate**

BIBLIOGRAFIE:

- NICOLAE-CORIOLAN DURA, *Exercitarea puterii judecătorești în biserică - abateri și delict*, Alba-Iulia, Editura Reîntregirea, 2014.
- IOAN N. FLOCA, *Drept canonic ortodox - legislație și administrație bisericească*, vol. I, București, EIBMBOR, 1990.
- IVAN D. IORGU, *Bunurile bisericești în primele șase secole, situația lor juridică și canonică*, București Editura Basilica, 2014.

PROBELE EXAMENULUI DE LICENȚĂ

Specializarea: MUZICĂ RELIGIOASĂ

- Proba 1** – Evaluarea cunoștințelor fundamentale și de specialitate;
Proba 2 – Prezentarea și susținerea lucrării de licență.

Probele se desfășoară pe două zile.

a) **PROBA 1**

- **Disciplină fundamentală: Teorie, dictat, solfegiu** (oral) (3 credite) sau **Istoria muzicii** (scris) (3 credite) și
- **Disciplină de specialitate: Cântare bisericească bizantină + Paleografie** (oral) sau **Teoria muzicii bizantine + transcriere** (scris) (3 credite).

b) **PROBA 2 – Susținerea unei lucrări de sinteză** cu subiect din Istoria muzicii, Folclor,

❖ TEMATICĂ ȘI BIBLIOGRAFIE
TEORIE, DICTAT, SOLFEGIU

Subiecte:

1. Sistemul modului major;
2. Sistemul modului minor;
3. Intervalele muzicale. Răsturnarea intervalelor;
4. Acordurile. Răsturnarea acordurilor;
5. Ritmica. Ritmul binar. Ritmul ternar;
6. Transpoziția;
7. Modulația;
8. Metrica.

Solfegii din volumele:

1. Rîpă C., Nedelcuț N. – *Solfegiu pentru toți - Manual complet de învățare a citirii muzicale*, Vol. I, Editura MediaMusica a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” – Cluj, 2002;
2. Rîpă C., Nedelcuț N. – *Solfegiu pentru toți - Manual complet de învățare a citirii muzicale*, Vol. II, Editura MediaMusica a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” – Cluj, 2002.

Bibliografie:

1. Giuleanu V., Iușceanu V.- *Tratat de teorie a muzicii*, Vol. I, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor - București, 1963;
2. Giuleanu V., Iușceanu V.- *Tratat de teorie a muzicii*, Vol. II, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor - București, 1963;
3. Bertalotti – *Fifty-six solfeggio*- Zenemukiado Vallalat, Budapest, 1968;
4. Rîpă C., Nedelcuț N. – *Solfegiu pentru toți- Manual complet de învățare a citirii muzicale*, Vol. I, Editura MediaMusica a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” – Cluj, 2002;
5. Rîpă C., Nedelcuț N. – *Solfegiu pentru toți- Manual complet de învățare a citirii muzicale*, Vol. II, Editura MediaMusica a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima” – Cluj, 2002.

▪ **ISTORIA MUZICII**

1. Georg Friedrich Haendel – de la operă la oratoriu;
2. Creația lui Johann Sebastian Bach – un moment al sintezelor și al deschiderii spre viitor;
3. Franz Joseph Haydn și rolul său în cristalizarea simfoniei și a cvartetului de coarde;
4. Creația lui Wolfgang Amadeus Mozart – de la stilul galant (“rococco”) la desăvârșirea gândirii muzicale clasice;
- Ludwig van Beethoven – un nou moment al sintezelor și al deschiderii spre viitor;
5. Contribuții la dezvoltarea gândirii muzicale în Romantism: Liedul și Miniatura instrumentală;
6. Contribuții la dezvoltarea gândirii muzicale în Romantism: Muzica simfonică;
7. Contribuții la dezvoltarea gândirii muzicale în Romantism: Drama muzicală;
8. Tendințe estetice și stilistice în prima jumătate a secolului XX: Impresionismul, Expresionismul, Neoclasicismul;
9. Personalități ale culturii muzicale românești: George Enescu;
10. Personalități ale culturii muzicale românești: Mihail Jora;
11. Personalități ale culturii muzicale românești: Paul Constantinescu;
12. Muzica românească contemporană: tendințe estetice și stilistice; personalități.

○

BIBLIOGRAFIE

1. Grove’s Dictionary of Music and Musicians, Macmillan and Co. Ltd, London, 2000

2. The Oxford Companion to music, Oxford University Press, London, 1967
3. Berger, W. G. - *Muzica simfonică*, ghid, vol I-IV, Editura Muzicală, București, 1976
4. Brăiloiu, Constantin - *Opere* vol I, Editura Muzicală, București, 1967
5. Brumar, Ada - *Romantismul muzical*, Editura Muzicală, București, 1966
6. Bughici, D-Dicționar de forme și genuri muzicale, Editura muzicală, București, 1974
7. Eisikovitz, Max - *Polifonia vocală a Renașterii*, Editura Muzicală, București, 1966
8. Iliuț, Vasile - *O carte a stilurilor muzicale*, Editura Academiei de Muzică, București, 1996
9. Ocneanu, Gabriela - *Istoria muzicii*, Vol I, Editura TIMS, București, 1993
10. Pascu, George și Boțocan, Melania - *Popasuri în istoria muzicii*, Editura Spiru Haret, Iași, 1995
11. Ștefănescu, Ioana - *O istorie a muzicii universale*, vol I-IV, Editura Fundației Culturale Române, București, 1995,1996, 1998, 2000
12. Bentoiu, Pascal - *Capodopere enesciene*, Editura Muzicală, București,1984
13. Firca, Clemansa Liliana - *Direcții în muzica românească, 1900-1930*, Editura Academiei, București, 1974
14. Pascu, George, Boțocan Melania - *Hronicul muzicii ieșene*, Editura Noel, Iași, 1997
15. Vancea, Zeno - *Istoria muzicii bizantine și evoluția ei în spiritualitatea românească*, vol I-II, Editura Interprint, București, 1997

CÂNTARE BISERICESCĂ BIZANTINĂ

1. Cântări în Glasul I din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
2. Cântări în Glasul II din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
3. Cântări în Glasul III din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
4. Cântări în Glasul IV din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
5. Cântări în Glasul V din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
6. Cântări în Glasul VI din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
7. Cântări în Glasul VII din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.
8. Cântări în Glasul VIII din Vecernierul Uniformizat, Utrenierul Uniformizat, Idiomelar, Triod, Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace de peste tot anul, și din Cântările Sfintei Liturghii.

BIBLIOGRAFIE

- *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări bisericești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1999.
- Lungu, Nicolae, Costea, Grigore și Croitoru, Ion, *Anastasimatarul Uniformizat – Vecernierul sau cântările vecerniei de sâmbătă pe cele opt glasuri bisericești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1953. (Ediția 2004).
- Lungu, Nicolae, Costea, Grigore și Croitoru, Ion, *Utrenierul Uniformizat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1953. (Ediția 2004).
- Moldoveanu, Nicu, *Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace, de peste tot anul* (transcrise de pe notația psaltică pe notațe lineară după diferiți autori), Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
- Moldoveanu, Nicu, *Cântările Triodului* (transcrise de pe notația psaltică pe notațe lineară după diferiți autori), Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2014.

- Suceveanu, Dimitrie, *Idiomelariu, adică cântare pre un singur glas, Unit cu Doxatariul care cuprinde 12 luni cu Triodul și Pentecostarul. Tradus din grecește în românește*, Tiparul Mănăstirii Neamț, 1856.

PALEOGRAFIE MUZICALĂ BIZANTINĂ

1. Epocile notației bizantine. Periodizare. Generalități.
2. Notația ekfonică. Lecționarul evanghelic de la Iași. Contribuția lui Grigore Panțiru la cunoașterea notației ekfonetice.
3. Notația medie - bizantină și contribuția părintelui I. D. Petrescu la descifrarea acesteia.
4. “Mărturiile” în notația medie - bizantină. Aspecte din manuscrisul IV 39 B. C. U. Iași
5. Epoca notației “cucuzeliene” (sec. XV-XIX). Înmulțirea semnelor hiromonice. Intervalele. Referiri asupra sistemului modal.
6. Manuscrisele Școlii muzicale de la Putna. Realizările remarcabile ale bizantinologilor - Gh. Ciobanu, Gr. Panțiru, Marin Ionescu, Titus Moiescu - privind depistarea și transcrierea căutărilor lui Evstatie Protopsaltul și a altor compozitori.
7. “Psaltichia rumânească” a lui Filothei sin agăi Jipei și problema “românirii” cântărilor în secolul alXVIII-lea. Contribuția lui S. Barbu-Bucur la studierea aprofundată a acestei epoci.
8. “Românirea” cântărilor în Moldova. Iosif Monahul, Visarion, Dimitrie Suceveanu - reprezentanți importanți pentru acest spațiu geografic.

BIBLIOGRAFIE

- Panțiru, Grigore, *Notația și ehurile muzicii bizantine*, București, 1971, (partea I).
- Panțiru, Grigore, *Lecționarul evanghelic de la Iași*, București, 1982.
- Petrescu, I. D., *Etudes de Paleographie musicale byzantine*, București, 1967.
- Petrescu, I. D., *Studii de paleografie muzicală bizantină*, vol. II, București, 1984.
- Barbu-Bucur, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României*, Editura Muzicală, București, 1989.
- Barbu-Bucur, S., *Elemente teoretice la Filothei sin agăi Jipei* în S. M. XI, București, 1976, în colecția “Izvoare ale muzicii românești”, (vol. VII A, B, C și D).
- Barbu-Bucur, S., *Filothei sin agăi Jipei - Psaltichie rumânească. Izvoare ale muzicii românești*, vol. III, vol. III B, IV, V, VI. - Transcripto - Scoala muzicală de la Putna - P. II, Stihiar, 1984.
- Moiescu, Titus, *Prolegomene bizantine*, București, 1985.
- Moiescu, Titus, *Muzica bizantină în spațiul cultural românesc*, București, 1996.
- Moiescu, Titus, *Manuscrisul de la Dobrovăț*, București, 1994, (*Izvoare ale muzicii*, vol. XI).
- Ciobanu, Gheoghe, *Studii de etnomuzicologie*, vol. I, 1974, vol. II, 1979, vol. III, 1992.
- Giuleanu, Victor, *Melodica bizantină*, București, 1981.

TEORIA MUZICII BIZANTINE

Glasurile diatonice:

Glasul VIII: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftorale. Variante ale glasului. Relația cu autenticul său.

Glasul IV: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftorale. Variante ale glasului. Relația cu plagalul său.

Glasul I: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftorale. Variante ale glasului. Relația cu plagalul său.

Glasul V: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftorale. Variante ale glasului. Relația cu autenticul său.

Glasurile cromatice:

Glasul II: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftoale. Variante ale glasului. Relația cu plagalul său.

Glasul VI: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftoale. Variante ale glasului. Relația cu autenticul său.

Glasurile enarmonice:

Glasul III: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftoale. Variante ale glasului. Relația cu plagalul său.

Glasul VII: scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia), gen, formula melodică de acordaj, cadențe, mărturii, ftoale. Variante ale glasului. Relația cu autenticul său.

BIBLIOGRAFIE

1. Georgios, Konstantinou, *Teoria și practica muzicii bisericești*, traducere și îngrijire ediție de Adrian Sîrbu, ediția a II-a, Iași, Asociația Culturală Byzantion, 2012.
2. Lungu, C., Nicolae, Grigore Costea, Ion Croitoru, *Gramatica muzicii psaltice bisericești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
3. Panțiru, Grigore, *Notația și ehurile muzicii bizantine*, Editura Muzicală, București, 1971.
4. Stelian Ionașcu, *Gramatica muzicii psaltice pentru seminariile teologice și școlile de cântăreți*, București, Ed. Sophia, 2006.

TRANSCRIERE DE PE NOTAȚIA PSALTICĂ PE NOTAȚIA LINEARĂ

Absolvenții vor transcrie o cântare bisericească de maxim două pagini, de pe notația neumatică, psaltică, pe notația lineară, occidentală, din repertoriul indicat în BIBLIOGRAFIE.

BIBLIOGRAFIE

- *Cântările Sfintei Liturghii și alte cântări bisericești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1999.
- Lungu, Nicolae, Costea, Grigore și Croitoru, Ion, *Anastasimatarul Uniformizat – Vecernierul sau cântările vecerniei de sâmbătă pe cele opt glasuri bisericești*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1953. (Ediția 2004).
- Lungu, Nicolae, Costea, Grigore și Croitoru, Ion, *Utrenierul Uniformizat*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 1953. (Ediția 2004).
- Moldoveanu, Nicu, *Polielee, Mărimuri, Tropare și Condace, de peste tot anul* (transcrise de pe notația psaltică pe notație lineară după diferiți autori), Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2013.
- Moldoveanu, Nicu, *Cântările Triodului* (transcrise de pe notația psaltică pe notație lineară după diferiți autori), Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2014.
- Suceveanu, Dimitrie, *Idiomelariu, adică cântare pre un singur glas, Unit cu Doxatariul care cuprinde 12 luni cu Triodul și Pentecostarul. Tradus din grecește în românește*, Tiparul Mănăstirii Neamț, 1856.

3.2. NOTAREA

Notele acordate de membrii comisiei de examen sunt numere întregi de la 1 la 10. Nota minimă de promovare pentru fiecare probă și subprobă fiind **5,00 (cinci)**.

Nota la lucrarea de licență se acordă de comisie, la recomandarea conducătorului lucrării, pe baza susținerii acesteia în plenul comisiei. Fiecare membru al comisiei acordă o notă de la 1 la 10, nota finală la lucrare fiind media aritmetică a acestor note, media minimă fiind 5,00 (cinci).

Media examenului de licență este media aritmetică a mediei notelor obținute la examene și nota obținută la susținerea lucrării. Media probelor, calculată ca medie aritmetică a notelor acordate de

membrii comisiei de examen, precum și media examenului de licență/diplomă se determină cu două zecimale, fără rotunjire.

Deliberarea comisiilor cu privire la stabilirea rezultatelor examenului de licență/diplomă nu este publică.

Media minimă de promovare a examenului de licență este **6,00 (șase)**.

Rezultatele fiecărei probe precum și media examenului de licență se aduc la cunoștința candidaților prin afișare, în termen de 48 de ore de la data susținerii acesteia, la avizierul facultății și pe pagina web.

CRITERII DE NOTARE TEORIE, DICTAT, SOLFEGIU (oral)

- -
 - Subiectul teoretic va fi stabilit prin tragere la sorți din opt variante propuse de comisie.
 - Solfegiul va fi ales prin extragerea de către candidat a unuia dintre cele 30 de solfegii propuse de comisie.
 - Aprecierea se va face prin note de la 10 la 1 și va avea la bază următoarele criterii:
 - Cantitatea și valoarea informațiilor obținute în urma parcurgerii bibliografiei **2 puncte**
 - Capacitatea de sinteză în expunerea datelor și ideilor.....**2 puncte**
 - Acuratețea redării partiturii propuse spre solfegiere.....**5 puncte**
 -
 - oficiu.....**1 punct**
- TOTAL =10 puncte**

Din

➤ **ISTORIA MUZICII** - scris (3 ore)

Subiectul va fi stabilit prin tragere la sorți din cinci variante propuse de comisie.

Aprecierea se va face prin note de la 10 la 1 și va avea la bază următoarele criterii:

- Cantitatea și valoarea informațiilor obținute în urma parcurgerii bibliografiei.....**3 puncte**
- Capacitatea de sinteză în expunerea datelor și ideilor.....**3 puncte**
- Valorizarea informațiilor și a elementelor de cultură muzical.....**2 puncte**
- Calitatea stilului**1 punct**
- Din oficiu**1 punct**

TOTAL = 10 puncte

CÂNTARE BISERICESCĂ BIZANTINĂ

- Fiecare candidat va trage la sorți un subiect, din cinci variante propuse de comisie.

- Absolvenții vor interpreta, cu tactare, piesele din repertoriul impus.

- Aprecierea se va face prin note de la 10 la 1 și va avea la bază următoarele criterii:

- Interpretarea corectă a semnelor vocale și ornamentale.....**3 puncte**
- Interpretarea corectă a semnelor timporale și a lucrării ftoalelor.....**2 puncte**
- Acuratețea redării cântărilor bisericești propuse spre interpretare.....**2 puncte**
- Caracteristicile glasului în care sunt compuse cântările interpretate.....**2 puncte**
- Din oficiu.....**1 punct**

TOTAL = 10 puncte

PALEOGRAFIE MUZICALĂ BIZANTINĂ

Subiectul va fi stabilit prin tragere la sorți din cinci variante propuse de comisie.

Aprecierea se va face prin note de la 10 la 1 și va avea la bază următoarele criterii:

- Cantitatea și valoarea informațiilor din subiectul tratat.....**4 puncte**

- Cantitatea și valoarea informațiilor obținute în urma parcurgerii bibliografiei.....**2 puncte**
- Capacitatea de sinteză în expunerea datelor și ideilor.....**2 puncte**
- Calitatea stilului**1 punct**
- Din oficiu**1 punct**

TOTAL = 10 puncte

➤ **TEORIA MUZICII BIZANTINE**

Subiectul va fi stabilit prin tragere la sorți din cinci variante propuse de comisie.

Aprecierea se va face prin note de la 10 la 1 și va avea la bază următoarele criterii:

- Scara și sistemul de construcție, semnul glasului (cheia).....**2 puncte**
- Genul și formula melodică de acordaj.....**1 punct**
- Cadențele și mărturiile.....**2 puncte**
- Ftoralele.....**1 punct**
- Variante ale glasului.....**1 punct**
- Relația glasului cu autenticul sau plagalul său.....**2 puncte**
- Din oficiu.....**1 punct**

TOTAL=10 puncte

TRANSCRIERE DE PE NOTAȚIA PSALTICĂ PE NOTAȚIA LINEARĂ

Subiectul va fi stabilit prin tragere la sorți din cinci variante propuse de comisie.

Aprecierea se va face prin note de la 10 la 1 și va avea la bază următoarele criterii:

- Transcrierea corectă a semnelor vocale suitoare și coborâtoare.....**3 puncte**
- Transcrierea corectă a semnelor temporale.....**2 puncte**
- Transcrierea corectă a semnelor consunante sau ornamentale.....**2 puncte**
- Transcrierea corectă a lucrării ftoralelor.....**2 puncte**
- Din oficiu.....**1 punct**

TOTAL=10 puncte

➤ **PREZENTAREA ȘI SUSȚINEREA LUCRĂRII DE LICENȚĂ**

Lucrarea de licență va avea minim 30 de pagini.

La aprecierea lucrării de Licență vor fi luate în considerație următoarele criterii:

- Cantitatea și valoarea informațiilor cuprinse în lucrare.....**3 puncte**
- Capacitatea de sinteză și logica expunerii**3 puncte**
- Calitatea susținerii: precizia terminologiei și valoarea științifică a acesteia, cursivitatea expunerii, coerența înlănțuirii ideilor**3 puncte**
- Din oficiu.....**1 punct**

TOTAL = 10 puncte

4. CONTESTAȚII

Eventualele contestații (la probele scrise) în legătură cu rezultatele examenului de licență se vor depune la secretariatul Facultății în termen de **24 ore** de la comunicarea rezultatelor și se vor rezolva de către comisia de contestații a examenului de licență în termen de **24 de ore de la preluarea contestației**.

Rezultatul rămâne definitiv.

**DOMENIUL DE STUDIU: ARTE VIZUALE
PROGRAMDE STDIU: ARTĂ SACRĂ**

Examenul de Licență constă din doua probe, respectiv:

3. **Proba scrisă** din cunoștințe generale de bază, susținuta din *Teologie Dogmatică*, obligatorie, și o **probă la alegere** din *Teologie Istorică*, *Teologie Biblică*, *Teologie Sistematică* sau *Teologie Practică*
4. **Susținerea Lucrării de Licență** – oral

În vederea finalizării studiilor și obținerii diplomei de licență¹ fiecare absolvent al unui program de studii din cadrul secției de Artă Sacră a Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba-Iulia are obligația de a concepe și elabora o lucrare de licență alcătuită dintr-o parte teoretică/scrisă și o parte artistică/demonstrativă a tematicii alese. Prin lucrarea de licență studentul trebuie să poată atesta capacitățile sale de *cercetare*, *argumentare*, *aptitudini si măiestrie artistică precum* și de *prezentare publică* a unei teme analizate în mod inedit și executate practic în manieră tradițională sau particulară. Proiectul artistic poate fi executat într-una din următoarele tehnici: Mozaic, Icoană, Frescă, Icoană pe sticlă sau Miniatură.

Conținutul teoretic al lucrării de licență și prezentarea publică a lucrării artistice trebuie să se încadreze în următoarele norme generale :

I. RECOMANDĂRI GENERALE

1. Temele de licență se stabilesc la sfârșitul anului II de studii;
2. Studentul are dreptul fie să își aleagă tema de licență din lista propusă de către Conducătorii artistici, fie să propună o temă proprie, ținând cont de temele de cercetare din facultate, de aptitudinile individuale, de nivelul de cunoștințe precum și de existența perspectivelor de continuare a cercetării sau a direcției de evoluție artistică viitoare, la nivel de masterat și doctorat;
3. Temele propuse de Conducătorii artistici sunt în prealabil aprobate de Consiliul Departamentului/Facultății și sunt făcute publice pe site-ul FTO și la avizierul facultății înainte de încheierea anului II de studii. În cazul unei teme propuse de student, acesta va opta pentru un anumit Conducător artistic și împreună vor analiza oportunitatea lucrării artistice și de cercetare propusă;
4. Conducătorul artistic este cadrul didactic abilitat cu dreptul de a conduce elaborarea lucrărilor de licență. Conducătorul artistic are dreptul să accepte sau să refuze, argumentat, coordonarea artistică a lucrării de licență pentru care a fost solicitat de către student;
5. Poate avea calitatea de Conducător artistic al lucrării de licență orice cadru didactic titular al Facultății de Teologie Ortodoxă din Alba Iulia, cu expertiză atestată în specializarea lucrării de licență, care deține și titlul de doctor în Arte Vizuale, are cel puțin funcția de lector universitar și susține activități didactice în cadrul programelor în care este înscris studentul;
6. În cazurile lucrărilor de licență bazate pe cercetări interdisciplinare se acceptă ca lucrările de licență să fie coordonate, în plus, și de un Coordonator științific, dintre cadrele titulare sau asociate, profesori universitari, conferențieri și lectori universitari ai Secțiilor/Departamentelor de profil, cercetători din instituții de cercetare, care dețin și titlul de doctor în domenii interdisciplinare, precum și specialiști practicieni de înaltă calificare;

¹ Lucrarea de licență este o lucrare academică care propune o abordare teoretică și/sau aplicativă bazată pe cercetări recente în domeniu în care autorul aduce o contribuție în domeniul respectiv prin extinderea cercetărilor pe o anumită tematică, prin critica modelelor teoretice existente și propunerea de noi modele și abordări în domeniul de cercetare ales, sau prin structurarea într-un mod original a liniilor de cercetare din domeniul respectiv.

7. După alegerea temei, până la data de 15 octombrie a fiecărui an, studenții vor întocmi și vor depune la biblioteca facultății **o cerere tip în care se menționează titlul și planul general al lucrării, semnată de candidat și avizată prin semnătură de Conducătorul artistic**. În vederea evitării suspiciunii de plagiat, directorul bibliotecii va urmări ca temele să nu fi făcut obiectul cercetării în ultimii cinci ani precum și faptul că un cadru didactic nu coordonează lucrări peste limita stabilită de Consiliul FTO;
8. Lista centralizatoare, cu repartizarea studenților pe teme și profesori coordonatori, devine definitivă în momentul aprobării în Consiliul Facultății;
9. Odată aprobat, titlul lucrării de finalizare a studiilor se poate schimba cel mult o dată, cu avizul Conducătorului artistic, printr-o nouă cerere aprobată de Consiliul FTO și cu urmărirea pașilor menționați, dar nu mai târziu de data de 15 martie a fiecărui an;
10. Conducătorul artistic are obligația de a supraveghea procesul de elaborare a lucrării prin îndrumări, sugestii, critică de specialitate și sfaturi profesionale;
11. Studentul are obligația de a se arăta receptiv la recomandările de specialitate primite, de a respecta graficul întâlnirilor de lucru fixat de Conducătorul artistic, pe toată durata procesului, de la alegerea temei până la prezentarea lucrării;
12. Predarea lucrării la secretariat și înscrierea la examenul de licență se face personal, de către student, în cursul semestrului al II-lea din ultimul an de studiu, conform termenului afișat de secretariat și catedră, cu cel puțin 15 zile înaintea sesiunii de examen, în format tipărit și în format electronic (pe suport CD sau DVD);
13. Conducătorul artistic va preda la secretariat un referat de apreciere a fiecărei lucrări, propunând o notă. Notele vor fi numere întregi, fără zecimale;

II. ALEGEREA, DOCUMENTAREA ȘI REDACTAREA PĂRȚII TEORETICE

Structura lucrării de licență

1. **Coperta** trebuie să conțină denumirea ministerului, a instituției și a facultății organizatoare de licență, mențiunea *Lucrare de licență*, date despre conducătorul artistic și după caz, a unui coordonator științific (nume, prenume, grad didactic și științific, după caz, (Pr.) Prof. univ. dr./ (Pr.) Conf. dr./Lect. dr./ (Pr.) Asist. dr.), date despre absolvent (nume, prenume), locul (Alba Iulia) și anul de susținere a examenului de licență.
2. **Pagina de titlu** conține informații similare cu cele de pe copertă, cu deosebirea că în loc de *Lucrare de licență* este trecut titlul lucrării. Pagina de titlu este prima pagină luată în considerare la numerotare și este urmată de pagina care conține cuprinsul.
3. **Cuprinsul** trebuie să reflecte întocmai conținutul lucrării, cu evidențierea clară a paginii la care se găsesc introducerea, nivelurile de conținut (capitole, subcapitole, paragrafe etc.), concluziile, bibliografia și anexele. Conținutul va avea două capitole distincte; primul referitor la partea teoretică de cercetare și al doilea referitor la documentarea și descrierea execuției părții practice.
4. **Lista abrevierilor** (opțional) trebuie să reflecte abrevierile utilizate frecvent de autor pe parcursul lucrării; studenții vor opta pentru abrevierile consacrate în teologia românească.
5. **Introducerea** (licență – 3-4 p.) are rolul de a informa pe cititor/evaluator despre conținutul și obiectivele lucrării. În această parte a lucrării se vor prezenta pe scurt, următoarele aspecte: *încadrarea* lucrării într-un domeniu tematic, *motivația* alegerii temei, o prezentare sumară a *stadiului* cercetării respectivei teme, *obiectivele generale* ale lucrării (ipoteza de cercetare), *gradul de noutate* a temei, *metodologia* de cercetare folosită, *structura lucrării* – descrierea succintă a capitolelor și a legăturii dintre ele, precum și eventualele *limite* ale cercetării.
6. **Conținutul lucrării (licență – minim 50p. / maxim 80p.)** se referă la capitolele, paragrafele și subparagrafele care alcătuiesc lucrarea, împreună cu imaginile, ca aspecte practice ale lucrării, structurate într-o înlanțuire logică, fără a transforma textul într-o

colecție de citate. Numărul de unități (capitole / paragrafe / subparagrafe) nu trebuie să fie exagerat, iar împărțirea pe unități nu trebuie să fie întâmplătoare, ci să reflecte în mod unitar, conținutul temei abordate.

7. **Concluziile** expuse pe 2-3 pagini, conțin prezentarea succintă a principalelor rezultate obținute în lucrare, urmărindu-se dacă ipoteza de lucru a fost sau nu confirmată (există și concluzii negative); vor fi menționate și eventuale probleme rămase deschise, precum și propuneri privind potențialele direcții viitoare de cercetare legate de tema abordată. Se recomandă punctarea aspectelor originale, a avantajelor și limitelor soluțiilor oferite.
8. **Anexele** reprezintă o parte opțională a lucrării, care vine să completeze, de obicei, partea aplicativă existentă în cadrul capitolelor, conținând tabele, imagini, coduri sursă etc.
9. **Bibliografia** conține lista tuturor surselor de informație utilizate de către autor pentru elaborarea lucrării de licență. Credibilitatea unei lucrări este strâns legată de aceste referințe bibliografice, care arată cât este de informat și de avizat autorul cu privire la actualitatea și necesitatea lucrării pe care o prezintă.
10. La sfârșitul lucrării se va anexa o **Declarație de autenticitate și originalitate** semnată de autor în original, precum și **Curriculum vitae** (biografia autorului).

Redactarea lucrării

1. Norme generale:

- Numărul de pagini nu reprezintă un scop în sine, acesta fiind însă stabilit de către candidat împreună cu conducătorul artistic și condiția unui minim 50 de pagini. Trebuie avut în vedere ca numărul maxim de pagini să nu depășească 80 de pagini. Cazurile speciale vor fi argumentate de autor, avizate de conducătorul artistic și aprobate de directorul departamentului.

- Imprimarea / Listarea se va face pe format A4, doar pe o singură parte a fiecărei foi. Lucrarea se va lega prin compactare-copertare, în după caz în trei sau patru exemplare: un exemplar pentru arhiva instituției, un exemplar pentru conducătorul artistic și un exemplar pentru candidat. Dacă există și Coordonator științific acesta va primi și el un exemplar. *Fișa de apreciere a lucrării* (necompletată) se atașează imediat după copertă, înaintea paginii de titlu.

- Prezentarea informațiilor (expunerea, frazarea, exprimarea) trebuie să fie clară, concisă, la subiect și corectă gramatical. Trebuie evitată informația de prisos, care îngreunează înțelegerea textului. Se recomandă evitarea segmentării excesive a materialului elaborat iar, pe de altă parte, realizarea unor capitole supradimensionate. Este recomandabil ca în exprimare să se utilizeze persoana I plural (pluralul autorului) sau forma impersonală (*considerăm, nu considerăm, părerea noastră este...*), să nu se utilizeze argoul, să nu se abuzeze de utilizarea abrevierilor (atunci când sunt necesare, se precizează semnificația lor doar la prima apariție în text).

2. Formatări:

- **Formatare pagină:** A4; # aliniamente: 3 cm, stânga, 2 cm, jos, 2, cm sus, 2 cm dreapta; portret; # margini non oglindă;

- **Formatare paragrafe:** # *corp de literă:* Times New Roman; 12 puncte pentru ext, 10 puncte pentru notele de subsol; # *alinierea:* stânga-dreapta (Justified); # *spațierea:* 1,5 rânduri (înainte și după titlurile capitolelor se lasă două spații albe; înainte și după titlurile subcapitolelor câte un spațiu); # *alinierea paragrafelor noi:* la 1,25 cm (Paragraph – Indentation – Special – First line: by 1.25 cm);

- **Paginare:** # *poziția numărului paginii:* poziționat jos, centrat; # *numerotarea paginilor* începe cu pagina de titlu, care este considerată pagina 1 (dar pe care nu apare numărul paginii) și se continuă, până la ultima pagină (inclusiv lista bibliografică, anexele, CV, declarații etc.). Prima pagină pe care apare numerotarea este pagina care conține cuprinsul;

- **Titluri și subtitluri:** # *Titlurile capitolelor:* redactate cu majuscule, aldin (bold) TmsNR 14, poziționate centrat, # *Titlurile subcapitolelor:* redactate cu minuscule, aldin (bold),

TmsNR 12, aliniat la 1,25 cm; Titlurile subcapitolelor de rangul 2, 3 etc.: redactate cu minuscule, înclinat (italic), TmsNR 12, aliniat stânga și numerotate listă ierarhizată (1.1. xxx; 1.2. xxxxxx; 1.3.: xxxx; 1.3.1. xxxxxxxx; 1.3.2. xxxxxx; 1.3.2.1 xxxxxx etc.). În dispunerea titlurilor și subtitlurilor mai lungi se va avea în vedere păstrarea unor unități verbale în fiecare rând.

- **Citatele** se marchează numai prin ghilimele. Pentru evidențierea citatelor se

vor folosi ghilimele românești („...”). În situația unor **citate în citate** se respectă următoarea regulă: „... «...» ...”. Ghilimelele englezești (“...” sau franțuzești («...»)) pot fi folosite numai în textele redactate în limba respectivă. Citatele mai mari de cinci rânduri vor fi retrase cu 1 cm. de la margine și vor fi separate de textul de bază printr-un rând pauză, atât înainte cât și după. În cazul în care anumite citate fragmentează prea mult lucrarea, acestea pot fi trecute în notele de subsol și au rolul de a completa și clarifica afirmațiile din textul de bază. Cu anumite excepții care țin de necesitatea internă și imediată a argumentării, citatele mai mari de o pagină vor fi trecute la sfârșitul lucrării, ca anexe. În general se recomandă ca citarea surselor principale să fie făcută direct din volumele colecțiilor consacrate ori a traducerilor recunoscute a acestora (PG, PL, SC, PSB etc.) și NU prin intermediul unor autori moderni (PG, *apud* D. Stăniloae...).

3. Notele de subsol și trimiterile bibliografice. Împreună cu lista referințelor bibliografice (Bibliografia), notele și trimiterile bibliografice formează aparatul critic al lucrării. Cu unele excepții², indicele notei se așază la umărul cuvântului, înaintea semnului de punctuație. Acestea se notează continuu și se așază în subsolul paginii, nu la sfârșitul lucrării. În situații particulare, numerotarea poate fi reluată pentru fiecare capitol. Notele și trimiterile bibliografice se trec *numai în subsolul paginii*, în ordinea în care apar în text, și se numerotează cu cifre arabe. Sfârșitul fiecărei note sau trimiteri bibliografice se termină cu punct (.)³

- **Notele** de subsol⁴ sunt explicații sau comentarii ale unor afirmații furnizate în textul de bază. Fiind informații secundare sau excursuri, ele sunt plasate în subsolul paginii pentru a nu întrerupe cursivitatea lecturii și a ideilor. Desigur, notele pot conține și trimiteri la bibliografia din care a fost extrasă informația cu caracter secundar, tocmai menționată.

- **Trimiterile bibliografice** sunt indicații cu privire la identificarea locurilor din lucrările folosite de autor pentru extragerea informațiilor sau a argumentelor folosite în textul de bază.

➤ **Sucesiunea informațiilor** într-o trimitere bibliografică: Prenumele⁵ și NUMELE⁶ autorului / autorilor⁷ sau ale coordonatorului de volum (ed./eds.), *Titlul și subtitlul operei*, numărul volumului, dacă este cazul, (+ Titlul colecției, dacă există), traducătorul și alte indicații (cum ar fi: realizatorul studiului introductiv, al indicilor și notelor etc.), locul publicării sau *sine loco* (s.l.), Editura (Editura Numele editurii), data editării sau *sine anno* (s.a.), pagina sau paginile (p.) de unde a fost preluat citatul/ideea. Opțional, titlurile lucrărilor în limbi străine pot fi traduse și plasate între paranteze drepte [], după titlul original. Pentru sursele patristice, din colecții cu valoare internațională (*Migne, Sources Chretiennes* etc.), este necesară și menționarea coloanei/coloanelor.

Leonid USPENSKY, *Teologia icoanei* [Théologie de l'icône], traducere de

Teodor Baconski, București, Editura Anastasia, 2004, p. 98.

CLEMENT Alexandrinul, *Pedagogul*, PG (Patrologia Greacă editată de J.

P. Migne) vol. VIII, col. 156 C și 633 B [traducere de D. Fecioru în PSB vol. 4, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1982].

➤ Citarea unui studiu dintr-o **publicație periodică**: Prenumele și NUMELE autorului / autorilor „Titlul și subtitlul studiului/articolului”, (scris cu regular, între ghilimele), în *Numele*

² În situația în care fragmentul citat nu este încadrat de explicații ale autorului sau este alcătuit din fraze întregi, nefragmentate, indicele notei se așază după punct sau ghilimelele finale.

³ În sistemul românesc, semnul de punctuație folosit la separarea indicațiilor este virgula (,) nu punctul(.)

⁴ Notele pot fi introduse cu comanda scurtă Ctrl+Alt+F.

⁵ Prenumele și NUMELE autorului vor fi redactate integral; NU sunt acceptate doar inițialele.

⁶ Numele de familie va fi redactat cu MAJUSCULE REDUSE (Ctrl+Shift+K).

⁷ Dacă sunt mai mult de 2-3 coautori, se va menționa doar primul autor, urmat de sintagma *et alii* (adică, și ceilalți)

revistei (cu *italic*, fără ghilimele), numărul fascicolului/anul calendaristic și numărul paginii/-lor de la care s-a preluat citatul.

Ene BRANIȘTE, „Liturgia Darurilor mai Înainte Sfințite”, în *Studii Teologice*, 3-4/1958, p. 176-192.

➤ Citarea unui **studiu, a unui capitol / secțiuni** dintr-un volum colectiv (de ex. *proceeding*-uri ale unor sesiuni științifice, volume ale unor sesiuni științifice, volume de studii etc.); după menționarea cu exactitate a autorului și a titlului lucrării vor fi indicate infamații cu privire la denumirea volumului și a manifestării științifice, locul publicării, editură, an, pagini.

Ovidiu PECICAN, „Penurie și izolaționism versus dezvoltare și deschidere”, în *Spiritualitate și consumism în Europa unită*, [referatele Simpozionului Internațional „Spiritualitate și consumism în Europa unită”, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” Alba Iulia, 26-27 aprilie 2004], Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2004, p. 25.

➤ **Sursele electronice** se citează menționându-se autorul, titlul documentului, adresa electronică exactă și data consultării.

Institutul Național de Statistică: *Populația stabilă după principalele religii la recensământul din anul 2011 - rezultate preliminare* (Tabelul 8), disponibil la <http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2012/08/TS8.pdf> (accesat la data de 15.02.2017).

Neagoe BASARAB, *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie* (ediție electronică), București-Chișinău, Editura Litera, p. 28, disponibil la <http://tineretulortodox.md/wp-content/uploads/2011/03/neagoe-invataturile.pdf> (accesat la data de 6.03.2017).

➤ În cazul unor cărți, volume, publicații postate în spațiul virtual ca *fotocopii* sau format PDF (a căror formă și paginație este identică cu originalul), citarea bazei de date sau a sursei electronice este inutilă.

4. Regulile de folosire a termenilor *Idem*, *Ibidem*, *op. cit.*, *apud* și *cf.* în notele de subsol:

- **Idem** este un pronume latin care înseamnă „același” și înlocuiește numele autorului. Este utilizat cu litere cursive în referințe (note de subsol sau lista bibliografică) atunci când se citează o altă lucrare a autorului citat în nota precedentă.
- **Ibidem** este un adverb latin care se traduce prin „tot acolo”. Acest termen se folosește atunci când facem trimitere la lucrarea citată în nota precedentă. Spre deosebire de *Idem*, acest termen se scrie numai cu caractere cursive: *Ibidem*. În limba română nu se utilizează prescurtarea *Ibid.*, specifică limbii engleze. Este total exclusă folosirea lui *Ibidem* atunci când în nota anterioară sunt citate mai multe lucrări.
- Folosirea titlurilor abreviate exclude necesitatea utilizării formulei *op. cit.* (*opus citatum*, adică „opera citată”), folosită pentru citarea aceleiași lucrări (întotdeauna ultima) a unui autor menționat într-o notă anterioară (însă nu în cea imediat anterioară, situație pentru care folosim *Ibidem*). În general se întrebuintează când în lucrare, autorul respectiv nu este citat decât cu o singură lucrare. Din acest motiv este exclusă utilizarea acestui mod depășit de citare.
- **Apud** este o prepoziție latină care înseamnă „după” sau „la”, cu sensul de „preluat de la”. Se utilizează în cazul citării indirecte a unei surse sau lucrări, prin preluare de la un alt autor, după formula: autorul și titlul preluat, anul apariției, locul apariției, pagina, *apud* autorul și titlul utilizat, anul apariției, locul apariției, pagina.
- **Cf.** este prescurtarea lat. *confer*, care provine din verbul *confero* = „a compara”. Se utilizează pentru a face trimitere la un alt loc sau la alte locuri din surse, ori la alte puncte de vedere decât cele ale autorului citat anterior (asemănătoare sau diferite).

Pentru exemplificare, redăm o succesiune de **trimiteri bibliografice** (1-6; 10- 13), de **note** (7-9) și de surse **WEB** (14-15):

1. Leonid USPENSKY, *Teologia icoanei*, traducere de Teodor Baconski, București, Editura Anastasia, 2004, p. 98.

2. *Ibidem*, p. 6. [adică: Leonid USPENSKY, *Teologia icoanei*, traducere de Teodor Baconski, București, Editura Anastasia, 2004, p. 6.]
3. Alexandru CIORĂNESCU, *Viitorul trecutului. Utopie și literatură*, traducere de Ileana Cantuniari, București, Editura Cartea Românească, 1996, p. 222.
4. Nicolae BREBAN, *Riscul în cultură*, Iași, Editura Polirom, 1997, p. 15.
5. Ene BRANIȘTE, „Liturghia Darurilor mai Înainte Sfințite”, în *Studii Teologice*, 3-4/1958, p. 176-192.
6. IDEM [adică Ene Braniște], *Liturgica generală*, București, Editura Institutului
7. Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1982, p. 85.
8. Aspecte legate de problematica dezvoltării personalității copiilor școlari se regăsesc în diverse lucrări de specialitate. Din motive explicabile, cele apărute înainte de anul 1989 nu tratează aspectele duhovnicești ale creșterii și educării copilului.
9. Detalii privind relația și mecanismele create între icoană și cuvântul liturgic pot fi aprofundate în lucrarea lui Dumitru A. VANCA, *Icoană și Cateheză*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2005. A se vedea mai cu seamă capitolele *Cunoașterea prin cuvânt și prin imagine* (p. 40-68) și *Analogie și complementaritate* (p. 169-192).
10. Linia aceasta cu privire la modul de înțelegere a imaginilor sfinte, radical diferită de cea a răsăritenilor, se datorează mai cu seamă teologilor franci care traducând și analizând documentele Sinodului VII Ecumenic (Niceea, 787) au alcătuit un text cunoscut sub numele Libri Carolini. Aceștia, deși nu resping hotărârile sinodului, par să justifice icoana doar în funcție de atributul său didactic, istoric și estetic, neglijând în special funcția sa liturgic-sacramentală. (cf. „Libri Carolini”, în *Catholic Encyclopedia*, disponibil la <http://www.newadvent.org/cathen/03371b.htm> (accesat la data de 18.02.2017).
11. Leonid USPENSKY, *op. cit.*, p. 247.
12. Emil CIORAN, *Istorie și utopie*, București, Editura Humanitas, 1992, p. 48.
13. Feodor M. DOSTOIEVSKI, *Crimă și pedeapsă*, traducere de Ș. Velisar Teodoreanu și I. Dumbravă, aparatul critic de Ion Ianoși, București, Editura Cartea Românească, 1981, p. 626.
14. Leonid USPENSKY, *op. cit.*, p. 225.
15. *Concluziile Sfântului Sinod cu privire la desfășurarea și hotărârile Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe din Creta (16-26 iunie 2016)*, disponibil la <http://basilica.ro/concluziile-sfantului-sinod-cu-privire-la-desfasurarea-si-hotararile-sfantului-si-marelui-sinod-al-bisericii-ortodoxe-din-creta-16-26-iunie-2016/> (accesat la data de 18.02.2017).
16. *Recensământul populației și locuințelor 2002*, disponibil la http://www.insse.ro/cms/files/RPL2002INS/index_rpl2002.htm (accesat la data de 15.02.2016).

Lista bibliografică (lista generală a referințelor bibliografice)

Reguli generale privind alcătuirea listei referințelor bibliografice⁸:

- Lista referințelor bibliografice se plasează la sfârșitul lucrării, în *ordinea alfabetică* a numelor autorilor, *fără titlurile academice sau profesionale*, numerotată cu cifre arabe, așezată înaintea anexelor (vezi Anexa 1: *Lista referințelor bibliografice*);
- În cazul sfinților, apelativul „Sfântul” va fi pus înaintea numelui, și nu după, (e.g., Sfântul IOAN GURĂ DE AUR, *Omilii la ...*, și nu: IOAN GURĂ DE AUR, Sfântul, *Omilii la ...*), iar referința bibliografică va fi plasată la litera „I” din listă, în funcție de prenumele Ioan);
- În conformitate cu normele Academiei Române, *succesiunea informațiilor* este următoarea: NUMELE autorului, Prenumele, *Titlul lucrării* (scris cu italic), volumul, localitatea, editura, anul. Pentru un volum cu până la trei autori, succesiunea numelor va fi separată de bara oblică (/), dar în situația în care sunt mai mult de trei autori (sau neprecizat în pagina de titlu), se va menționa primul autor urmat de expresia „*et alii*”, urmat de titlul cărții și de celelalte referințe bibliografice.
- *Numele editorilor* va fi menționat înaintea titlului lucrării. Pentru situația cu mai mult de trei editori/coordonatori, vezi *supra*.
- Pentru lucrările traduse în limba română sau cele cu studiu introductiv, prefață etc., după titlul lucrării și numărul volumului se vor specifica numele traducătorului și al celui care a făcut studiul introductiv, prefața etc., în ordinea în care apar în lucrarea respectivă.
- Pentru un studiu sau o publicație apărută în periodice se trec: NUMELE autorului, Prenumele, „Titlul articolului” (regular și între ghilimele), în *Numele publicației* (italic), numărul/anul calendaristic, paginile.

TOROCZKAI, Ciprian Iulian, „Rolul diaconiștilor și problema hirotoniei femeii”, în *Revista Teologică*, 3/2011, p. 18

Anexele, tabelele și reproducerea (imaginele)

5. **Anexele** se numerotează crescător, pentru toată lucrarea (Anexa 1, Anexa 2 etc.) și se recomandă adăugarea unui titlu descriptiv (e.g., Anexa 1: *Lista mitropoliților din Țara Românească*). La fiecare anexă se va face apel cel puțin o dată pe parcursul lucrării. Înaintea setului de anexe, se pune o pagină de gardă a anexelor, care conține doar mențiunea ANEXE, centrată, la mijlocul paginii, scrisă cu fontul

TmsNR, 20, bold. (Cuprinsul va indica doar numărul paginii de gardă a anexelor).

6. **Tabelele, imaginile și figurile** (imagini, diagrame, grafice, capturi de ecran etc.) vor conține un număr (ierarhic) și un titlu descriptiv (e.g., Foto 1: *Maica Domnului – Odigitria, sec. XIV, Mănăstirea Dintr-un Lemn*). Dacă este cazul, în text figurile și tabelele trebuie inserate în tabel, centrat. Se recomandă evitarea plasării figurilor sau a tabelelor înainte de prima lor menționare în text. Trimiterile vor fi marcate în textul de bază: Anexa 1, sau: fig. 3-6 și Tabelul 4 (scris normal); Tabelele, figurile și fotografiile

⁸ Lista bibliografică (lista generală a referințelor bibliografice), este lista tuturor lucrărilor folosite în cadrul tezei, pe care autorul le-a utilizat în documentare și în construirea conceptelor, ideilor sau argumentelor. Uneori se impune ca lista să fie lărgită chiar și cu lucrările din care nu au fost extrase citate, dar care i-au folosit autorului pentru înțelegerea temei abordate. Pentru onestitate și identificare a surselor folosite este nevoie ca fiecare intrare să conțină toate informațiile despre autor și lucrare așa cum apar pe foaia de titlu.

trebuie însoțite de *legendă* (e.g. Tabelul 4: *Lista icoanelor praznicare din Colecția Arhiepiscopiei Alba Iulia* sau Tabelul 12: *Ponderea populației municipiului Alba Iulia, după confesiuni*).

III. DOCUMENTAREA ȘI EXECUȚIA LUCRĂRII ARTISTICE

Pentru executarea practică a lucrării artistice studentul va ține cont de următoarele premise

:

Se pot alege pentru execuția lucrărilor artistice următoarele tehnici:

- **Mozaic**
- **Icoană**
- **Frescă**
- **Miniatură, sau**
- **Icoană pe sticlă.**

Lucrările practice vor putea fi executate pe panou mobil sau in-situ. Acestea vor fi evaluate de către Comisia de licență imediat după susținere părții teoretice a lucrării de licență.

Încât lucrările in-situ nu pot fi evaluate în mod fizic, real de către Comisia de licență, studentul are obligația să prezinte la susținerea examenului de licență încă o lucrare artistică în aceeași tehnică dar de dimensiuni mai mici, conform recomandărilor de mai jos. Această lucrare este necesară pentru ca studentul să poată dovedi indubitabil abilitățile practice și măiestria, validând astfel partea de cercetare teoretică a lucrării de licență.

Recomandări generale:

Pentru lucrarea ce se va realiza în tehnica **Mozaic pe panou mobil**, se impun următoarele cerințe:

- o singură lucrare
 - suprafața totală maximă 1.5mp
 - suprafața totală minimă 1,0 mp
 - dimensiuni exterioare: latura cea mai lungă a lucrării să nu depășească 2 ml
- Materialele folosite sunt furnizate de către FTO, iar lucrarea va rămâne în școală.*

În cazul în care studentul alege să execute lucrarea de **Mozaic in-situ**, se impun următoarele cerințe:

- suprafața totală maximă – nu se impune limită
- suprafața totală minimă 1,5 mp

Materialele folosite sunt furnizate de către beneficiarul lucrării sau de către student.

Pentru lucrarea demonstrativă ce urmează a fi prezentată în susținerea lucrării de licență:

- dimensiuni minime 50x70 cm (sau echivalentul suprafeței)
- execuție asemănătoare lucrării propriu-zise
- se va prezenta în fața comisiei de examinare și va rămâne la FTO.

Pentru această lucrare demonstrativă materiale necesare execuției sunt furnizate de către FTO

Pentru **Icoană pe panou mobil** se impun următoarele cerințe:

Se acceptă de la o icoană, până la trei icoane–triptic ale căror dimensiuni să fie următoarele:

- suprafața totală maximă 1,5 mp
- suprafața totală minimă 1 mp
- latura cea mai lungă a lucrării să nu depășească 2 ml

Materialele folosite sunt furnizate de către FTO.

Icoana va rămâne la FTO.

În cazul în care studentul alege să execute **Icoana in-situ** se impun următoarele cerințe:

- suprafața totală maximă – nu se impune limită
- suprafața totală minimă 3 mp

Materialele folosite sunt furnizate de către beneficiar sau student

Pentru lucrarea demonstrativă

- dimensiuni 60x80 cm
- execuție asemănătoare lucrării in-situ propriu-zise
- se va prezenta în fața comisiei de examinare și va rămâne la FTO.

Pentru această lucrare demonstrativă materiale necesare execuției sunt furnizate de către FTO

Icoana va rămâne la FTO.

Pentru lucrarea de **Frescă** pe panou mobil se impun următoarele cerințe:

- suprafața totală maximă 3 mp
- suprafața totală minimă 1,5 mp
- latura cea mai lungă a lucrării să nu depășească 2 ml

Materialele folosite sunt furnizate de către FTO

Icoana va rămâne la FTO.

În cazul în care studentul alege să execute lucrarea de **Frescă in-situ** se impun următoarele cerințe:

- suprafața totală maximă – nu se impune limită
- suprafața totală minimă 10 mp

Materialele folosite sunt furnizate de către beneficiar sau student

Pentru lucrarea demonstrativă

- dimensiuni: 1 mp
- execuție asemănătoare lucrării propriu-zise
- se va prezenta în fața comisiei de examinare și va rămâne la FTO.

Pentru această lucrare demonstrativă materiale necesare execuției sunt furnizate de către FTO

Icoana va rămâne la FTO.

Recomandări generale pentru tehnica **Icoanei pe sticlă**:

Examinarea artistică se va face pe o serie de 10 icoane pe sticlă care să susțină și să argumenteze partea teoretică a lucrării de licență în domeniul cercetării efectuate.

Recomandări referitoare la **Miniatură**:

Examinarea artistică se va face pe o serie de 4 miniaturi executate pe suport A3 sau 6 miniaturi pe suport A4 - care să susțină și să argumenteze partea teoretică a lucrării de licență în domeniul cercetării efectuate.

În partea a II-a din cuprinsul lucrării de licență se va descrie procesul de execuție a lucrării practice. Se vor insera fotografiile executate în timpul execuției în ordinea operațiilor efectuate. Fotografiile vor reprezenta aspecte tehnice care prezintă materialele folosite, suportul de lucru, iar în cazul execuției in-situ cadrul natural în care se face amplasarea lucrării, echipamentul și uneltele folosite.

IV. PREZENTAREA PUBLICĂ A LUCRĂRII

Modul de prezentare al unei lucrări de licență în fața comisiei trebuie să fie considerat și pregătit la fel de atent ca și cercetarea în sine. Convingerea, siguranță, aplombul și răspunsurile clare sunt cea mai elocventă dovadă că autorul prezintă propria cercetare în care a investit nu doar timp și energie, ci și pasiune în căutarea de a răspunde sau clarifica probleme din teologie.

- Prezentarea efectivă trebuie să conțină succint, cel puțin următoarele elemente: titlul, domeniul de cercetare și conducătorul artistic, motivația și scopul cercetării (inclusiv obiectivele secundare), stadiul cercetării și bibliografia relevantă, etapele mai importante ale cercetării, documentării și a lucrării practice, concluziile și aportul personal la înțelegerea subiectului tratat.
- Susținerea lucrării în fața comisiei durează aproximativ 10-15 minute și trebuie să cuprindă principalele idei din conținutul lucrării, cu accent pe prezentarea elementelor de contribuție personală, obținute în cercetarea temei abordate etc. Deși este permisă folosirea unor schițe, candidații vor avea grijă ca prezentarea lor să nu fie citită cuvânt cu cuvânt de pe materiale redactate anterior, lăsând astfel impresia că lucrarea nu le aparține.
- Lucrarea practică va fi prezentată și descrisă pe scurt evidențiind aspectele teoretice ale cercetării din lucrarea de licență.
- **Stilul prezentării.** Studenții vor evita stilul colocvial (folosirea persoanei I singular: „Eu cred că...”, „Eu afirm că...”, „Eu sunt de părere că...” etc.) în favoarea a ceea ce se numește „*pluralul modestiei*” („Considerăm că...”, „Am putea afirma că...”, „Suntem de părere că...”). Această opțiune a autorului de a se include pe sine în granițele unui plural virtual nu face decât să sugereze – precum se și numește forma retorică în cauză – modestia, bunul simț care ne determină să credem că opiniile noastre ar putea fi împărtășite, simultan, și de alții, deci nu ne permitem să individualizăm, să personalizăm la modul exagerat cercetarea.
- **Prezentări PowerPoint.** În această situație, candidații vor avea grijă să încadreze întreaga prezentare în maximum 15 slide-uri (incluzând text, scheme, figuri, capturi de ecran etc., ce vor fi comentate în timpul susținerii). Studenții care vor opta pentru o astfel de prezentare, vor anunța secretariatul din timp pentru repartizarea în săli și pe grupe de studenți care folosesc același stil de prezentare. În alcătuirea slide-urilor se va evita utilizarea exagerată de text, a informațiilor cu un grad scăzut de relevanță pentru tema abordată, precum și citirea informației de pe ecran/slide. Se recomandă atenție la utilizarea elementelor de grafică și a rezoluției de proiectare, fără a se abuza de forme și culori, astfel încât acestea să faciliteze o prezentare estetică, focalizată pe aspectele principale din slide-uri.
- - **Prezentarea** poate cuprinde următoarele elemente (*schemă orientativă*) :
 - **Slide #1:** Introducere (*titlul, domeniul, numele absolventului, al conducătorului, enunțarea temei*)
 - **Slide #2:** Scopul lucrării / Obiectivele propuse, formularea problemelor
 - **Slide #3:** Stadiul cercetării și bibliografia relevantă (*autori importanți care au tratat subiectul și prezentarea sumară și critică a modului lor de abordare*)
 - **Slide #4:** Plasarea temei în contextul cercetării (*domeniu, abordări specifice, linii noi care vor fi urmărite și clarificate etc.*)
 - **Slide #5:** Metoda de cercetare
 - **Slide #6:** Prezentarea celor mai importanți pași ai cercetării
 - **Slide #7 – #11:**
 - **Slide #12:** Aspecte din timpul execuției practice
 - **Slide #13:** Concluzii
 - **Slide #14:** Sublinierea originalității/gradului de dificultate

- **Slide #15:** Direcții de cercetare în viitor / Aspecte rămase neclarificate

- După terminarea prezentării, membrii comisiei adresează întrebări candidatului pentru clarificarea unor aspecte din cadrul lucrării sau verificarea modului în care candidatul și-a însușit tehnicile de redactare, cercetare și execuție practică, pentru verificarea modului în care cunoaște subiectul și a valorificat bibliografia citată, și a executat lucrarea artistică, în scopul pentru verificării originalității lucrării etc.

V. PRECIZĂRI PRIVIND ETICA CERCETĂRII ȘI PREVENIREA PLAGIATULUI

Lucrările de licență trebuie să fie originale, să respecte aspectele legate de proprietatea intelectuală și regulile anti-plagiat. Se consideră plagiat însușirea, copierea totală sau parțială a ideilor, operelor altei persoane prezentându-le drept creații personale; comiterea unui furt literar, artistic sau științific⁹.

Tipuri de plagiat:

1. **Preluare integrală** – Autorul prezintă pasaje întregi dintr-o altă operă, cuvânt cu cuvânt, ca și cum aceasta ar fi creația sa proprie.

2. **Copiere parțială** – Autorul copiază părți semnificative dintr-o operă și le prezintă ca și cum ar fi creația sa proprie.

3. **Copiere amestecată** – Autorul copiază paragrafe sau fraze amestecate, din diferite opere, fără indicarea surselor, pentru a se pierde urmele originale.

Pot fi reproduse exact texte din diverse lucrări, inclusiv cele traduse de autor sau preluate de pe Internet, fără a fi considerate plagiat, dacă sunt scrise între ghilimele și dețin referința precisă a sursei. Reformularea în cuvinte proprii a textelor care aparțin altor autori sau rezumarea ideilor acestora fără identificarea surselor care le-au generat este considerat plagiat.

În vederea evitării oricăror forme de plagiat, se recomandă ca îndrumătorii lucrărilor de finalizare a studiilor să aibă întâlniri periodice cu studenții astfel încât să poată supraveghea și să constate periodic progresul cercetării.

4. **Copierea deghizată** – Autorul preia linia de argumentare, exemplele și alte elemente de conținut ale sursei, dar modifică unele expresii, ordinea paragrafelor sau alte elemente pentru a face mai dificilă identificarea sursei.

5. **Copierea prin repovestire** – Autorul repovestește opera, fără a prelua cuvânt cu cuvânt conținutul, re-traducând prin sinonime sau formulări analoge conținutul acesteia.

6. **Auto-plagiarea** – Autorul preia integral sau masiv dintr-o lucrare proprie, anterioară, publicată

în format carte sau articol (format clasic sau digital).

7. **Menționarea incompletă** – Autorul menționează numele sursei, dar nu include informațiile specifice (titlu de lucrare, an, editură, oraș, pagină); în felul acesta corectitudinea preluării nu poate fi verificată și se ascund pasaje preluate integral anterior sau posterior primei menționări.

8. **Menționarea incorectă** – Autorul oferă informații inexacte referitoare la sursa citată, făcând imposibilă identificarea și verificarea ei.

9. **Citarea mascată** – Autorul citează corect sursa între ghilimele, dar apoi preia paragrafe întregi din sursă fără a mai pune ghilimele. Deși atribuie un pasaj din textul său sursei, el maschează faptul că a preluat, fără referire, alte pasaje din aceeași sursă.

10. **Colajul** – Autorul citează corect sursele, dar întregul text nu este altceva decât un colaj din diferite surse, fără nicio contribuție personală a autorului.

⁹ DEX definește astfel plagiatul: “Acțiunea de a plagia; plagiare. Operă literară, artistică sau științifică a altcuiva, însușită (integral sau parțial) și prezentată drept creație personală” (<http://dexonline.ro/definitie/plagiat>).

Exemplu de listă a referințelor bibliografice:

BIBLIOGRAFIE

(sau *Listă bibliografică* sau *Listă a referințelor bibliografice*)

A. IZVOARE / SURSE¹⁰

1. *Biblia sau Sfânta Scriptură* (Ediție jubiliară a Sfântului Sinod), București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2001.
2. *** *Ceaslov*, Sibiu, 1985.
3. *** *Evangelia*, București, Tipografia Cărților Bisericești, 1895.
4. Sfântul MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua* [col. PSB, vol. 80], traducere, introducere și note de Dumitru Stăniloae, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1983.

B. DICționARE, ENCICLOPEDII, MANUALE

5. *** (The) Catholic Encyclopedia. An International Work of Reference, Robert Appleton Company, New York, 1913 sq.
6. BRANIȘTE, Ene / BRANIȘTE, Ecaterina, *Dicționar enciclopedic de cunoștințe religioase*, Caransebeș, Editura Diecezană, 2001.
7. BRANIȘTE, Ene, *Liturgica specială* (manual pentru institutele teologice), București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1985.
8. LECLERCQ, Henry / CABROL, Fernand (eds.), *Dictionnaire d'archéologie chrétienne et de liturgie*, Paris, 1907 sq.

C. LITERATURA SECUNDARĂ¹¹

Monografii

9. SCHONBORN, Cristoph, *Icoana lui Hristos*, traducere de Vasile Răducă, București, Editura Anastasia, 1996.
10. USPENSKY, Leonid, *Teologia icoanei*, traducere de Teodor Baconski, București, Editura Anastasia, 2004.

Studii și articole

11. BRANIȘTE, Ene, „Liturgia Darurilor mai Înainte Sfințite”, în *Studii Teologice*, 3-4/1958, p. 176-192.
12. BREBAN, Nicolae, *Riscul în cultură*, Iași, Editura Polirom, 1997.
13. *** Cinstirea Sfințelor Icoane în Ortodoxie. Retrospectivă istorică, momente cruciale de stabilire a teologiei icoanei și de criză majoră, [Sesiunea anuală a Comisiei Române de Studiu și Istoria Creștinismului. Centrul Social-Cultural „Sfântul Paisie de la Neamț”, 13-15 septembrie, 2007, Mănăstirea Neamț], Editura Trinitas, Iași, 2008.
14. CIORAN, Emil, *Istorie și utopie*, București, Editura Humanitas, 1992.
15. DOSTOIEVSKI, Feodor M., *Crimă și pedeapsă*, traducere de Ș. Velisar Teodoreanu și I. Dumbravă, aparatul critic de Ion Ianoși, București, Editura Cartea Românească, 1981.

¹⁰ Caracterul și tematica surselor trebuie adaptate în funcție de subiectul general. Spre exemplu, pentru o temă care tratează cultul în secolul al XIX-lea, lista surselor va fi extinsă și asupra cărților de cult de referință folosite în cercetare sau asupra unor colecții de texte vechi recunoscute.

¹¹ Monografiile sunt cărți sau volume colective care tratează exclusiv o temă (mono/graphe) subiectul/tema dezbătută și în teza de doctorat.

16. NOICA, Rafail, *Cultura duhului*, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2002.
17. *** *Spiritualitate și consumism în Europa unită*, [Referatele Simpozionului Internațional „Spiritualitate și consumism în Europa unită”, organizat de Facultatea de Teologie Ortodoxă a Universității „1 Decembrie 1918” Alba Iulia (26-27 aprilie 2004), Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2004. [acest volum va figura în lista bibliografică la litera S]
18. USPENSKY, Leonid, *et alii, Ce este icoana?*, traducere de Vasile Manea, Alba Iulia, Editura Reîntregirea, 2005.

D. Surse WEB

19. *The Apostolic BIBLE*, Hardback ed., disponibil la <http://biblehub.com> (accesat la data de 15.02.2017). [apare la litera B]
20. *Concluziile Sfântului Sinod cu privire la desfășurarea și hotărârile Sfântului și Marelui Sinod al Bisericii Ortodoxe din Creta (16-26 iunie 2016)*, disponibil la <http://basilica.ro/concluziile-sfantului-sinod-cu-privire-la-desfasurarea-si-hotararile-sfantului-si-marelui-sinod-al-bisericii-ortodoxe-din-creta-16-26-iunie-2016/> (accesat la data de 18.02.2017).
21. Institutul Național de Statistică, *Recensământul populației și locuințelor 2002*, disponibil la http://www.insse.ro/cms/files/RPL2002INS/index_rpl2002.htm (accesat la data de 15.02.2016).

○
MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA “1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
Programul de studii

(bold, TmsNR 14 centrat)

LUCRARE DE LICENȚĂ

(bold, TmsNR 28, centrat)

CONDUCĂTOR ARTISTIC:

Prof./univ. dr.

(bold, TmsNR 12, aliniere la stânga)

ABSOLVENT:

.....
(bold, TmsNR 12, aliniere la dreapta)

Alba Iulia

2024(bold, TmsNR 12 centrat)

○

MINISTERUL EDUCAȚIEI
UNIVERSITATEA “1 DECEMBRIE 1918” DIN ALBA IULIA
FACULTATEA DE TEOLOGIE ORTODOXĂ
Programul de studii
(bold, TmsNR 14 centrat)

CANONUL ICONOGRAFIC IN
ICOANA BOTEZULUI DOMNULUI

(bold, TmsNR 28, centrat)

CONDUCĂTOR ARTISTIC:
Prof. univ. dr.
(bold, TmsNR 12, aliniere la stânga)

ABSOLVENT:
.....
(bold, TmsNR 12, aliniere la dreapta)

Alba Iulia
2024
(bold, TmsNR 12 centrat)

CUPRINS

(model)

INTRODUCERE	3
Partea I	
I. Titlul primului capitol (Se refera la partea de cercetare/teoretică)	7
Titlul primului subcapitol	7
Titlul primului subparagraf	7
Titlul celui de-al doilea subparagraf	12
<i>ș.a.m.d.</i>	
<i>ș.a.m.d.</i>	
Titlul celui de-al doilea subcapitol	16
Titlul primului subparagraf	16
Titlul celui de-al doilea subparagraf	20
<i>ș.a.m.d.</i>	
<i>ș.a.m.d.</i>	
Partea a II-a	
II. Titlul celui de-al doilea capitol(Se refera la partea de execuție- practică)	25
Titlul primului paragraf	25
Titlul primului subparagraf	25
Titlul celui de-al doilea subparagraf	29
<i>ș.a.m.d.</i>	
<i>ș.a.m.d.</i>	
Titlul celui de-al doilea paragraf.....	40
<i>ș.a.m.d.</i>	
<i>ș.a.m.d.</i>	
CONCLUZII	60
BIBLIOGRAFIE	63
ANEXE (opțional)	62
DECLARAȚIE DE AUTENTICITATE	67
CURRICULUM VITAE	68

○ **Declarație de autenticitate**

(model)

Subsemnatul (subsemnata), _____,
absolvent/ă al/a Facultății de Teologie Ortodoxă, programul de studii
_____, din cadrul Universității
„1 Decembrie 1918” din Alba Iulia, promoția _____, autor/autoare al/a prezentei
lucrări de licență, declar pe propria răspundere următoarele:

- lucrarea de licență a fost elaborată personal și îmi aparține în întregime;
- nu am folosit alte surse decât cele menționate în bibliografie sau în textul licenței;
- nu am preluat texte, date sau elemente de grafică din alte lucrări sau din alte surse fără a fi citate și fără a fi precizată sursa preluării, inclusiv în cazul în care sursa o reprezintă alte lucrări ale subsemnatului (subsemnatei);
- lucrarea nu a mai fost folosită, în forma actuală, în alte contexte de examen sau de concurs.

Localitatea și Data

Semnătura _____

